

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ
Γ' ΕΠΑ.Λ.**

Εισηγήτρια: Κεφαλλονίτη Εύη
Τμήμα: Γ' ΕΠΑ.Λ.
Ημερομηνία: 19.10.25

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Μα τι ακριβώς είναι «τα κίτρινα γιλέκα»;

Ο Γεωγράφος Κριστόφ Γκιλουί ήταν ο πρώτος που έκανε λόγο για τη «Γαλλία της Περιφέρειας» και τις λαϊκές τάξεις που ζουν στο περιθώριο της παγκοσμιοποίησης. «Δεν με άκουγαν για πολύ καιρό», αναφέρει σήμερα στον απόηχο του «πύρινου Σαββάτου» της 1^{ης} Δεκεμβρίου 2018, που συγκλόνισε το Παρίσι και ολόκληρη τη Γαλλία, ο Γάλλος ακαδημαϊκός και οξυδερκής αναλυτής του ολοένα και βαθύτερου χάσματος που υφίσταται μεταξύ των λαϊκών στρωμάτων και των ελίτ.

«Στη Δύση βρίσκεται σε εξέλιξη μια διαδικασία εσωτερικής απόσχισης», υποστήριξε, μιλώντας στην ιταλική εφημερίδα Repubblica, ενώ αναφερόμενος ειδικά στη Γαλλία υπογράμμισε: «Επί χρόνια εξηγώ πως υπάρχει ένας άρρωστος ελέφαντας στο μέσο ενός καταστήματος υαλικών. Πολλοί απαντούσαν πως επρόκειτο απλά για ένα σπασμένο φλιτζάνι. Να, όμως που ο ελέφαντας υπάρχει, είναι η μεσαία τάξη, είναι οι αγρότες και οι γεωργοί, οικογένειες ημιαστικών περιοχών, μικρέμποροι και μικροεπιχειρηματίες που δεν καταφέρνουν να βγάλουν τον μήνα. Μετά το Brexit, την έξοδο της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση, την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ, την αλλαγή κυβέρνησης στην Ιταλία, όλοι βλέπουν το πρόβλημα αλλά έχουμε φτάσει ήδη σε ένα σημείο εξέγερσης».

Η πορεία που οδήγησε τελικά στην απόλυτη αποξένωση των ελίτ από τις λαϊκές μάζες άρχισε το 1987, όταν η τότε πρωθυπουργός της Αγγλίας, Μάργκαρετ Θάτσερ δήλωσε πως «δεν υπάρχει κοινωνία». Σύμφωνα με τον Γκιλουί το μήνυμά της ασπάστηκαν όχι μόνο οι συντηρητικές δυνάμεις αλλά το σύνολο των κυρίαρχων τάξεων του δυτικού κόσμου. Η έννοια του κοινού καλού σχεδόν ξεχάστηκε υπέρ της ιδιωτικοποίησης του κράτους. Το ότι η Γαλλία σήμερα είναι πιο πλούσια από όσο ήταν πριν από μια δεκαετία για την πλειονότητα των Γάλλων δεν έχει καμιά σημασία, καθώς η όποια βελτίωση αφορά μόνον τα μέλη της ανώτερης μεσαίας τάξης, «τους νικητές της παγκοσμιοποίησης που έχουν οχυρωθεί στο Παρίσι και τις άλλες μεγάλες μητροπόλεις. Το ισχύον οικονομικό μοντέλο δεν μπορεί να ενσωματώσει την πλειονότητα των εργαζομένων».

Τα Κίτρινα Γιλέκα αποδεικνύουν, ωστόσο, με τον πλέον ηχηρό τρόπο «πως οι χαμένοι δεν είναι πλέον αόρατοι. Δεν είναι τυχαίο που το κίνημα επέλεξε ως σύμβολό του το κίτρινο γιλέκο που φορούν οι οδηγοί για να είναι διακριτοί στον δρόμο. Είναι ένας στοιχειώδης τρόπος για να πολεμήσουν κατά της κοινωνικής αφάνειας. Τα Κίτρινα Γιλέκα κέρδισαν την πολιτισμική μάχη τους, όπως θα έλεγε ο Γκράμσι. Επιτέλους μιλάμε για αυτούς τους ανθρώπους», εξήγησε ο Γκιλουί, επισημαίνοντας πως οι πρωτοφανείς κινητοποιήσεις των Κίτρινων Γιλέκων «αποτελούν μόνον την αρχή».

Οξυδερκής: ευφυής, πολύ έξυπνος

Απόσχιση: διαχωρισμός, διχοτόμηση, απομάκρυνση

Ελίτ: οι ανώτερες οικονομικά και μορφωτικά τάξεις

Ιδιωτικοποίηση του κράτους: η εκχώρηση κρατικών υπηρεσιών σε ιδιωτικές εταιρίες, π.χ. συγκοινωνίες, υπηρεσίες υγείας, οργανισμοί κοινής ωφέλειας που ήταν κρατικοί και από τη δεκαετία του '80 και μετά άρχισαν να περνούν στα χέρια ιδιωτικών επιχειρήσεων

1. Να σημειώσετε στην κόλλα σας ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστές και ποιες όχι.

15 μονάδες

- A. Στη Γαλλία οι φτωχότεροι άνθρωποι ζουν στην περιφέρεια.
- B. Τον συγγραφέα απασχολούν οι ελέφαντες που αρρωσταίνουν και γίνονται επικίνδυνοι.
- Γ. Κατά τον Γκιουί το κοινό καλό ξεχάστηκε όταν αποφασίστηκε η εκχώρηση δημοσίων υπηρεσιών στους ιδιώτες.
- Δ. Η Γαλλία έγινε πιο πλούσια αλλά μόνο για μία μειοψηφία.
- E. Οι διαδηλωτές φορούν κίτρινα γιλέκα για να τους βλέπουν οι οδηγοί όταν κινούνται στον δρόμο.

2. Να επισημάνετε έναν τρόπο ανάπτυξης στην δεύτερη παράγραφο δικαιολογώντας την απάντησή σας

10 μονάδες

3. «Το ότι η Γαλλία σήμερα είναι πιο πλούσια από όσο ήταν πριν από μια δεκαετία για την πλειονότητα των Γάλλων δεν έχει καμιά σημασία, καθώς η όποια βελτίωση αφορά μόνον τα μέλη της ανώτερης μεσαίας τάξης» επισημαίνεται στο κείμενο. Ο Μουζέλης στο κείμενο με τίτλο: «Η έννοια της Παγκοσμιοποίησης» του σχολικού βιβλίου υποστηρίζει ότι παράγεται πολύ περισσότερος πλούτος αλλά τον απολαμβάνουν λίγοι άνθρωποι στον πλανήτη. Είναι γεγονός ότι οι οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες έχουν αρνητικές συνέπειες για τη ζωή των ανθρώπων. Να γράψετε ένα άρθρο (200-250 λέξεων) για να δημοσιευτεί σε ένα τοπικό ιστολόγιο, που φιλοξενεί απόψεις νέων ανθρώπων για επίκαιρα θέματα, στο οποίο να παρουσιάζετε τις επιπτώσεις της ανισότητας στην κατανομή του πλούτου.

20 μονάδες

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

«Ένας Αριθμός»

Στο σύντομο αφήγημα του Τσέχωφ «Ένας αριθμός» η δεσποινίς Ιουλία αντιπροσωπεύει τον άβουλο ανθρώπινο τύπο. δεν τολμά να διεκδικήσει τα δικαιώματά της και συχνά πέφτει θύμα οικονομικής και κοινωνικής εκμετάλλευσης.

Τις προάλλες φώναξα στο γραφείο μου τη δεσποινίδα Ιουλία, τη δασκάλα των παιδιών.

Έπρεπε να της δώσω το μισθό της.

- Κάθισε να κάνουμε το λογαριασμό, της είπα. Θα 'χεις ανάγκη από χρήματα και συ ντρέπεσαι να ανοίξεις το στόμα σου... Λοιπόν... Συμφωνήσαμε για τριάντα ρούβλια το μήνα...

- Για σαράντα.

- Όχι, για τριάντα, το έχω σημειώσει. Εγώ πάντοτε τριάντα ρούβλια δίνω στις δασκάλες...

Λοιπόν, έχεις δύο μήνες εδώ.

- Δύο μήνες και πέντε μέρες...

- Δύο μήνες ακριβώς... Το 'χω σημειώσει... Λοιπόν, έχουμε εξήντα ρούβλια. Πρέπει να βγάλουμε εννιά Κυριακές... δε δουλεύετε τις Κυριακές. Πηγαίνετε περίπατο με τα παιδιά.

Έπειτα έχουμε τρεις γιορτές...

Η Ιουλία έγινε κατακόκκινη και άρχισε να τσαλακώνει νευρικά την άκρη του φουστανιού της, μα δεν είπε λέξη.

- Τρεις γιορτές... μας κάνουν δώδεκα ρούβλια το μήνα... Ο Κόλιας ήταν άρρωστος τέσσερις μέρες και δεν του έκανες μάθημα... Μονάχα με τη Βαρβάρα ασχολήθηκες... Τρεις μέρες είχες πονόδοντο και η γυναίκα μου σου είπε να αναπαυτείς μετά το φαγητό... Δώδεκα και επτά δεκαεννιά. Αφαιρούμε, μας μένουν... Χμ! σαράντα ένα ρούβλια... Σωστά;

Το αριστερό μάτι της Ιουλίας έγινε κατακόκκινο και νότισε. Άρχισε να τρέμει το σαγόνι της. Την έπιασε ένας νευρικός βήχας, έβαλε το μαντίλι στη μύτη της, μα δεν έβγαλε άχνα.

- Την παραμονή της πρωτοχρονιάς έσπασες ένα φλιτζάνι του τσαγιού με το πιατάκι του...

Βγάζουμε δύο ρούβλια... Το φλιτζάνι κάνει ακριβότερα γιατί είναι οικογενειακό κειμήλιο, μα δεν πειράζει... Τόσο το χειρότερο! Προχωρούμε! Μια μέρα δεν πρόσεξες τον Κόλια, ανέβηκε ο μικρός στο δέντρο και έσκισε το σακάκι του... Βγάζουμε άλλα δέκα ρούβλια... Άλλη μια μέρα που δεν πρόσεχες, έκλεψε μια καμαριέρα τα μποτάκια της Βαρβάρας. Πρέπει να 'χεις τα μάτια σου τέσσερα, γι' αυτό σε πληρώνουμε... Λοιπόν, βγάζουμε άλλα πέντε ρούβλια. Στις δέκα του Γενάρη σε δάνεισα δέκα ρούβλια...

- Όχι, δεν έγινε τέτοιο πράμα. μουρμούρισε η Ιουλία.

- Το 'χω σημειώσει!

- Καλά... - Βγάζουμε είκοσι επτά ρούβλια, μας μένουν δεκατέσσερα.

Τα μάτια της Ιουλίας γέμισαν δάκρυα. Κόμποι ιδρώτα γυάλιζαν πάνω στη μύτη της. Κακόμοιρο κορίτσι!

- Μα εγώ μια φορά μονάχα δανείστηκα χρήματα. Μονάχα τρία ρούβλια, από την κυρία, μουρμούρισε η Ιουλία και η φωνή της έτρεμε... Αυτά είναι όλα όλα που δανείστηκα.

- Μπα; Και 'γω δεν τα είχα σημειώσει αυτά. Λοιπόν, δεκατέσσερα έξω τρία, μας μένουν έντεκα. Πάρε τα χρήματά σου, αγαπητή μου! Τρία... τρία, τρία... ένα και ένα... Πάρ' τα... Και της έδωσα έντεκα ρούβλια. Τα πήρε με τρεμουλιαστά δάχτυλα και τα έβαλε στην τσέπη της.

- Ευχαριστώ, ψιθύρισε.

Πετάχτηκα ορθός και άρχισα να βηματίζω πέρα δώθε στο γραφείο. Με έπιασαν τα δαιμόνια μου.

- Και γιατί με ευχαριστείς;

- Για τα χρήματα.

- Μα, διάολε, εγώ σε έκλεψα, σε λήστεψα! Και μου λες κι ευχαριστώ;

- Οι άλλοι δε μου 'διναν τίποτα!...

- Δε σου 'διναν τίποτα. Φυσικά! Σου έκανα μια φάρσα για να σου γίνει σκληρό μάθημα. Πάρε τα ογδόντα σου ρούβλια! Τα είχα έτοιμα στο φάκελο! Μα γιατί δε φωνάζεις για το δίκιο σου; Γιατί στέκεσαι έτσι σαν χαζή; Μπορείς να ζήσεις σ' αυτό τον κόσμο αν δεν πατήσεις λίγο πόδι, αν δε δείξεις τα δόντια σου; Γιατί είσαι άβουλη; Μουρμούρισε μερικά ευχαριστώ και βγήκε.

Α. Τσέχωφ, Διηγήματα, μτφρ. Κ. Σιμόπουλος, Θεμέλιο

1^η Δραστηριότητα

- I. Να παρουσιάσετε την κλιμακωτή αύξηση της έντασης των συναισθημάτων της Ιουλίας παραθέτοντας χωρία από το κείμενο.

Μονάδες 8

- II. Ο αφηγητής είναι ένας άνθρωπος με γνήσιο ενδιαφέρον για το συνάνθρωπο και αγωνιστικό πνεύμα. Πώς δικαιολογείται αυτός ο χαρακτηρισμός με βάση τη φάρσα που στήνει στη δασκάλα των παιδιών του;

Μονάδες 7

2η Δραστηριότητα

- I. Στο παραπάνω κείμενο εντοπίζονται δύο θεματικές ενότητες. Η πρώτη αφορά στη φάρσα του εργοδότη. Η δεύτερη στην αποκάλυψη της φάρσας. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε πού αρχίζει και πού τελειώνει η καθεμιά.

Μονάδες 4

- II. «Πάρε τα ογδόντα σου ρούβλια! Τα είχα έτοιμα στο φάκελο! Μα γιατί δε φωνάζεις για το δίκιο σου; Γιατί στέκεσαι έτσι σαν χαζή; Μπορείς να ζήσεις σ' αυτό τον κόσμο αν δεν πατήσεις λίγο πόδι, αν δε δείξεις τα δόντια σου;» Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε δύο σημεία στα οποία η γλώσσα χρησιμοποιείται μεταφορικά και ένα σημείο στο οποίο υπάρχει παρομοίωση.

Μονάδες 6

- III. Στο αφήγημα αξιοποιείται ο διάλογος προκειμένου να μεταφερθεί στον αναγνώστη η συζήτηση των δύο συνομιλητών. Να εξηγήσετε τι επιτυγχάνεται με τη χρήση του συγκεκριμένου αφηγηματικού τρόπου.

Μονάδες 5

3η Δραστηριότητα

«Μουρμούρισε μερικά ευχαριστώ και βγήκε». Ο χαρακτήρας της Ιουλίας είναι μια ακραία περίπτωση ατόμου που χαρακτηρίζεται από δειλία, ηττοπάθεια και παθητικότητα. Ποια νομίζετε ότι θα ήταν η κατάλληλη συμπεριφορά ενός πολίτη τη σύγχρονη εποχή, που γνωρίζει τα δικαιώματά του; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε μια παράγραφο 100- 150 λέξεων.

Μονάδες 20

Ευχές για επιτυχία

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1. Α: Σ
Β: Λ
Γ: Σ
Δ: Σ
Ε: Λ

2. Η δεύτερη παράγραφος του κειμένου αναπτύσσεται με αναλογία. Μέσω του κειμένου παρομοιάζεται η μεσαία τάξη και γενικότερα άτομα που απαρτίζουν κατώτερα κοινωνικά στρώματα, μ' έναν άρρωστο ελέφαντα, ο οποίος βρίσκεται σ' ένα κατάστημα υαλικών. Σκοπός του συγγραφέα μέσω του συγκεκριμένου τρόπου ανάπτυξης είναι να διασαφηνίσει το προς συζήτηση θέμα, κάνοντας το πιο κατανοητό για τον αναγνώστη.

3. Τίτλος: Υπάρχει ακόμα ανισότητα στη σύγχρονη κοινωνία;

Πρόλογος:

Οι σύγχρονες κοινωνίες ταυτίζονται με την ανάπτυξη της τεχνικής και των επιστημών, η οποία οδήγησε σε σημαντικές βελτιώσεις του επιπέδου ζωής, της υγείας και της ευημερίας των ανθρώπων. Παρόλα αυτά, η σημερινή κοινωνία, παρά την πρόοδο απέχει από την απόκτηση της πλήρους ειρήνης, της ασφάλειας, της δημοκρατίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης. Σε μερικές κοινωνίες μεγάλο μέρος του πληθυσμού έχει εξασφαλίσει το δικαίωμα στην εργασία, στην εκπαίδευση, στην ελευθερία της έκφρασης, στην υγεία και ασφάλεια, στην κατοικία, ενώ σε άλλες αυτά δεν θεωρούνται κεκτημένα.

Τα αίτια των κοινωνικών ανισοτήτων.

- Άνιση κατανομή των πλουτοπαραγωγικών πηγών (γης, υπεδάφους, υδάτων κλπ), του εισοδήματος και των περιουσιακών στοιχείων μεταξύ των ατόμων
- Προκατάληψη, οι διακρίσεις και ο ρατσισμός απέναντι σε ορισμένες κοινωνικές ομάδες (π.χ των τσιγγάνων, των οικονομικών προσφυγών, των ατόμων με ειδικές ανάγκες κτλ.).
- Πόλεμος
- Φυσικές καταστροφές
- Αλλαγές στην τεχνολογία

Συνέπειες:

- Πείνα
- Πόλεμοι
- Ασθένειες
- Μετανάστευση
- Βία
- Ρατσισμός
- Ξενοφοβία
- Αποκλεισμός από την εκπαίδευση, την περίθαλψη, την εργασία
- Αναλφαβητισμός
- Επιδημίες
- Ανεργία

- Καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Διάλυση των δημοκρατικών θεσμών

Επίλογος:

Η ανισότητα πρέπει να αντιμετωπισθεί κυρίως με την καταπολέμηση των αιτίων που την προκαλούν και την αναδιανομή του πλούτου και του εισοδήματος, ώστε να μειωθούν οι κοινωνικές ανισότητες. Η πολιτεία και το άτομο θα πρέπει να φροντίζουν, με σκοπό να υιοθετούνται θεσμοί και τρόποι συμπεριφοράς που θα διευκολύνουν την καταπολέμηση του φαινομένου. Θα πρέπει να υπάρξει επαρκής μόρφωση και εξειδικευμένη επαγγελματική κατάρτιση, συνδυασμένες με τη θετική στάση απέναντι στη ζωή και την εργασία, ώστε να σταματήσει να υφίσταται αποκλεισμός των ατόμων.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η Δραστηριότητα

I. Η Ιουλία πρόκειται για ένα άτομο τελείως άβουλο που αδυνατεί να πάρει τη ζωή στα χέρια της. Δεν υπερασπίζεται τον εαυτό της και δεν αντιδρά. «Η Ιουλία έγινε κατακόκκινη και άρχισε να τσαλακώνει νευρικά την άκρη του φουστανιού της, μα δεν είπε λέξη.» Το γεγονός αυτό αποδεικνύεται εφόσον επαναλαμβάνει τις τελευταίες λέξεις του εργοδότη της. «- Δύο μήνες και πέντε μέρες.../- Δύο μήνες ακριβώς...» Η αδικία της προκαλεί μια νευρικότητα και όχι οργή. «Και της έδωσα έντεκα ρούβλια. Τα πήρε με τρεμουλιαστά δάχτυλα και τα έβαλε στην τσέπη της». Ακόμη και στις περιπτώσεις που προσπαθεί να υπερασπιστεί τον εαυτό της, είναι τόσο δειλή και συγκρατημένη. «Συμφωνήσαμε για τριάντα ρούβλια το μήνα.../- Για σαράντα.» Είναι τόσο φοβισμένη, ώστε ακόμη και όταν ο εργοδότης της της αποκαλύπτει τη φάρσα, εκείνη απλώς ψιθυρίζει και βγαίνει από το γραφείο του. «Μουρμούρισε μερικά ευχαριστώ και βγήκε.»

II. Ο αφηγητής μέσα στο απόσπασμα αποτελεί και τον εργοδότη της Ιουλίας και συνεπώς γνωρίζει τα πάντα. Στην αρχή παρουσιάζεται επιθετικός και προσπαθεί να εκμεταλλευτεί την υπάλληλο. Η στάση του γίνεται όλο και πιο σκληρή όταν η δασκάλα δεν αντιδρά. Στο τέλος του αποσπάσματος αποκαλύπτει την φάρσα και το ύφος του γίνεται διδακτικό. Προσπαθεί να την καταλάβει και να της διδάξει ότι πρέπει να διεκδικεί τα δικαιώματά της. Έτσι, αντιστρέφει τα αρνητικά συναισθήματα που έχει προκαλέσει στους αναγνώστες. Σκοπός του είναι να την αφυπνίσει, γεγονός που αποδεικνύει το πόσο την συμπαθεί.

2η Δραστηριότητα

I. Ενότητες:

1η ενότητα: Τις προάλλες φώναξα στο γραφείο μου ... Ευχαριστώ ψιθύρισε

2η ενότητα: Πετάχτηκα ορθός και άρχισα να βηματίζω ... μερικά ευχαριστώ και βγήκε

II. Μεταφορές: «γιατί δε φωνάζεις το δίκιο σου»/ «αν δε δείξεις τα δόντια σου»
Παρομοίωση: «σαν χαζή»

III. Μέσω του διαλόγου αποδίδονται τα λόγια των δύο συνομιλητών. Ο συγγραφέας τον χρησιμοποιεί γιατί θέλει να προσδώσει στο κείμενο φυσικότητα, ζωντάνια και δραματικότητα. Επίσης, γίνονται πιο κατανοητοί οι χαρακτήρες των πρωταγωνιστών και ο αναγνώστης μαθαίνει όσες πληροφορίες χρειάζεται για να βγάλει τα συμπεράσματά του.

3η Δραστηριότητα

Μέσα από το κείμενο του Τσέχωφ περιγράφεται ο χαρακτήρας της Ιουλίας, μιας κοπέλας άβουλης, που χαρακτηρίζεται από ηττοπάθεια, δειλία και παθητικότητα. Γίνεται έρμαιο στις αποφάσεις των ανωτέρων της, χωρίς να έχει το σθένος ν' αντιδράσει και να υπερασπιστεί τον εαυτό της. Στη σύγχρονη κοινωνία, ο πολίτης οφείλει να γνωρίζει τα δικαιώματά του και να τα υπερασπίζεται σθεναρά. Οφείλει να είναι ενημερωμένος για τα τεκταινόμενα, τις υποχρεώσεις που έχει στην κοινωνία και να συμμετέχει ενεργά σε αυτή. Πάνω απ' όλα οφείλει να είναι υπεύθυνος προς τον ίδιο του τον εαυτό, φροντίζοντας για την υγεία του αλλά και για την προσωπική του ευημερία και ανάπτυξη. Παράλληλα, πρέπει να φιλτράρει την είδηση, να συμμετέχει στις δημόσιες συζητήσεις και να διαμορφώνει κριτική σκέψη. Να ενδιαφέρεται για την προστασία του περιβάλλοντος και να υιοθετεί πρακτικές που δεν είναι επιζήμιες προς αυτό. Ένα τέτοιο άτομο δεν είναι ηττοπαθές, ούτε άβουλο αλλά έχει αυτοπεποίθηση και ισχυρή θέληση να διεκδικεί συνεχώς, χάρη στον δυναμικό του χαρακτήρα.